

Dr Arkadiusz Wojtyła (1978–2021) – naukowiec i artysta

Trudno pisać w czasie przeszłym o człowieku niezwykłym, Przyjacielu, który odszedł, mając zaledwie 43 lata. Dr Arkadiusz Wojtyła był znakomitym naukowcem, zastępcą dyrektora Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego, wieloletnim kierownikiem tutejszych Studiów Podyplomowych Wiedzy o Sztuce i Kulturze, ale przede wszystkim szalenie lubianym nauczycielem akademickim. Dowodem tego były tłumy żegnające go w Bystrzycy Kłodzkiej w skwarny dzień 9 czerwca 2021, gdzie spoczął na Cmentarzu Komunalnym.

W tej samej Bystrzycy Kłodzkiej Arkadiusz Wojtyła urodził się 4 lutego 1978. Wielokrotnie podkreślał, że umiłowanie do rodzinnych krajobrazów Kotliny Kłodzkiej otworzyło go na postrzeganie sztuki radykalnego baroku. Podziwiał krzywolinijny profil Gór Bystrzyckich, Orlickich i Złotych, pomiędzy którymi położona jest Bystrzyca, piękno ich przyrody oraz dzieła sztuki dawnego hrabstwa kłodzkiego – przedmiot swojej młodzieńczej fascynacji. Zawsze mawiał, wracając bardzo często do domu rodzinnego, który go ukształtował, że już od Barda można być tylko „samym patrzaniem”¹.

Arkadiusz Wojtyła lata nauki szkolnej spędził niezwykle intensywnie, kształcąc się w pobliskim Kłodzku w Państwowej Szkole Muzycznej im. Fryderyka Chopina w klasie fortepianu. Równocześnie w bystrzyckim liceum zdobywał wiedzę, a jednym z jego ulubionych przedmiotów była łacina. Stał się jej mistrzem i zapewne ona ułatwiła mu poznanie pozostałych czterech języ-

ków, którymi biegle władał: niemieckiego, angielskiego, włoskiego oraz czeskiego. Uczył się cały czas; w ostatnich latach studiował intensywnie język francuski.

W 1997 r. dr Wojtyła rozpoczął studia w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego. Sam wybrał sobie nie tylko ulubioną epokę, ale i promotora, który stał się jego Mistrzem². Prof. dr hab. Jan Wrabec imponował erudycją, znajomością sztuki włoskiej, szerokim spojrzeniem na sztukę oraz niesamowitą relacją, którą budował z wychowankami. Dawał im wolność twórczą, nie narzucał swojego punktu widzenia, dyskutował, wielokrotnie w zaciszu domowym. Pod jego opieką w 2002 r. Arkadiusz Wojtyła napisał pracę magisterską poświęconą genezie artystycznej i ideowej układów łańcuchowych w barokowej architekturze sakralnej, opublikowaną w „Baroku”³. Mniej znany jest fakt, że dr Wojtyła równolegle ukończył studia na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego, na kierunku stosunki międzynarodowe, i odbył praktykę w warszawskiej placówce UNESCO. Pracował bardzo intensywnie i w 2006 r. ukończył rozprawę doktorską, napisaną pod opieką Mistrza, a poświęconą fundacjom Zakonu Rycerskiego Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą. Wnikliwe kwerendy w śląskich i czeskich archiwach przyniosły pierwsze fascynujące odkrycia i pozwoliły na dokonanie nowych atrybucji⁴. Dr Wojtyła wszystkie dzieła poznał *in situ*, m.in. dzięki rocznemu stypendialnemu pobytowi w Pradze, a później – w ramach Stypendium

¹ Wszystkie zamieszczone we wspomnieniu cytaty z wypowiedzi Arkadiusza Wojtyły pochodzą z jego prywatnej korespondencji z autorką. Ten tekst nie powstałby bez cennych informacji pani Anny Jezierskiej, pani Małgorzaty Kujdy, pani Katarzyny Mąki oraz pana Dariusza Galewskiego, którym pragnę gorąco podziękować.

² Sam pisał o tym szerzej w artykule poświęconym pamięci prof. Wrabeca **A. Wojtyła, Jan Wrabec – szkicowy portret historyka sztuki**, „Roczniki Sztuki Śląskiej” t. 28//29 (2019/2020), s. 211–215. Nie był to jedyny tekst dr. Wojtyły dotyczący Mistrza. Zob. *idem, Jan Wrabec (1937–2019) – piękno syntezy*, „Quart” 2019, nr 2.

³ *Idem, Łańcuch elips czy bytów? Próba interpretacji układów przestrzennych Guariniego i Dientzenhoferów*, „Barok” 2006, nr 1.

⁴ Zob. *idem, Projekt náhrobku od Kiliána Ignáce Dientzenhofera v Karlových Varech. Neznámý doklad architektovy tvorby*, „Umění” 2004, nr 5.

⁵ Zob. *idem, Idea ordo militaris w sztuce barokowej krzyżowców z czerwoną gwiazdą*, Wrocław 2012.

Lanckorońskich – w Rzymie. Dysertacja została wydana w 2012 roku⁵. Jej ogromną wartością jest duża ilość archiwaliów, wprowadzonych do obiegu naukowego przez badacza, który – jak stwierdzał w recenzji prof. Jan Wrabec – „nie napisał niczego, czego by nie mógł udowodnić”. Już w swoich pierwszych pracach dr Wojtyła dowiódł niezwykłej umiejętności – olbrzymi materiał badawczy umiał nie tylko wnikliwie analizować, konfrontować z archiwaliami, interpretować, ale i dokonywać syntezy – tej, którą tak podziwiał u swego Mistrza.

Zainteresowania badawcze dr Wojtyły koncentrowały się na programach ideowych barokowych wnętrz budowli sakralnych. Swoją uwagę uczony skupił na obiektach wybitnych – kaplicy Elektorskiej przy katedrze wrocławskiej⁶, kościele Najświętszego Imienia Jezus⁷, kaplicy Hochberga przy kościele św. Wincentego we Wrocławiu⁸. Publikował nie tylko w Polsce, ale również w Czechach, analizując sztandarowe dzieła sztuki doby baroku naszych południowych sąsiadów, jak np. kościół Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą przy moście Karola w Pradze⁹.

Italiam, Italiam. Prawdziwą miłością Arkadiusza Wojtyły pozostawała sztuka włoska. Był jej koneserem. Poznał ją z autopsji, ale też konsekwentnie śledził jej tropy w sztuce śląskiej, upatrując w biskupach wrocławskich doby baroku inspiratorów przeszczerpienia modnych form z Italii¹⁰. Artykuły dr Wojtyły, drukowane w „Biuletynie Historii Sztuki”, szeroko znane, zawiodły go na włoską ziemię. Dzięki nim poznał dr. Giacomo Montanari, który interesował się kościołem uniwersyteckim we Wrocławiu. Ta znajomość zaowocowała wykładami na Uniwersytecie w Genui, a później konferencjami polsko-włoski-

mi poświęconymi jezuickim akademiom, genezyjskiej i wrocławskiej, zorganizowanymi w tych miastach¹¹. Inicjatorem i współorganizatorem owych przedsięwzięć był Arkadiusz Wojtyła. Pokłosie konferencji stanowiła książka wydana w języku angielskim *Jesuits and Universities*, którą dr Wojtyła współredagował¹². Prof. Lauro Magnani i prof. Laura Stagno z Uniwersytetu w Genui, zafascynowani wrocławską *Alma Mater*, zapraszali dr. Wojtyłę wielokrotnie z wykładami poświęconymi jej architekturze i dekoracjom¹³.

Prawdziwa przyjaźń połączyła dr. Wojtyłę z prof. Reginą Poso z Uniwersytetu w Lecce (Università del Salento), którą poznał przy okazji wrocławskiej konferencji. Prof. Poso i jej uczeń, prof. Raffaele Casciaro, dyrektor Instytutu Historii Sztuki w Lecce, gościli we Wrocławiu, nie kryjąc zachwytu dla sztuki śląskiej. Dr Wojtyła zapraszany był do Lecce i Bari, m.in. na konferencję poświęconą zagadnieniom muzeologicznym¹⁴. Z włoskimi tematami nie rozstawał się również, będąc we Wrocławiu. Współpracował z „Italica Wratislaviensia” – jako recenzent i autor artykułów¹⁵. Należał do komitetu naukowego międzynarodowej konferencji zorganizowanej przez dr hab. Justynę Łukaszewicz, prof. UW, we Wrocławiu, pt. „Polska – Wenecja Euganejska: podróże, kontakty, wymiana”¹⁶. W 2021 r. na Zamku Królewskim w Warszawie wygłosił referat poświęcony Tommasowi Dolabelli, towarzyszący wystawie poświęconej włoskiemu artyście („Dolabella. Weneci malarz Wazów”, prezentowanej od 11 września do 6 grudnia 2020 w tymże zamku).

Dr Wojtyła kontynuował fascynacje prof. Wrebeca Dientzenhoferami. Świadczy o tym konferencja współorganizowana przezeń w Pradze w 2015 r., oraz książka o Broumovsku, której był nie tylko

⁶ *Idem*, *Związki Johanna Fischera von Erlach ze Śląskiem w świetle źródeł*, „Biuletyn Historii Sztuki” 2009, nr 1/2; *idem*, *Sacrarium, Sancti Sanctorum. Uwagi o architekturze i programie ideowym kaplicy Elektorskiej przy katedrze wrocławskiej*, [w:] *Katedra Wrocławska na przestrzeni tysiąclecia. Studia z historii architektury i sztuki*, red. R. Kaczmarek, D. Galewski, Wrocław 2016.

⁷ *Idem*, „Od wschodu słońca aż po zachód jego niech Imię Pańskie będzie pochwalone”. *Uwagi o programie ideowym wrocławskiego Il Gesù*, „Biuletyn Historii Sztuki” 2010, nr 1/2.

⁸ *Idem*, „O vulnerata Domina! Vulnera corda nostra! Uwagi o treściach i funkcjach ideowych kaplicy Siedmiu Boleści Marii przy kościele św. Wincentego we Wrocławiu”, *Roczniki Sztuki Śląskiej* t. 19 (2010).

⁹ *Idem*, „Hoc signum erit in coelo”: on the Iconographical Programme of the Church of the Knights of the Cross with the Red Star by Charles Bridge in Prague, „Umění” 2010, nr 2; *idem*, „Facies dilecti sui Filij Jesu, faciei Iacobi similis”: On the sources of the Baroque iconography of the Canons of the Holy Sepulchre in Poland, „Ars” 2013, z. 2; **A. Kozieł, A. Wojtyła**, *Between Prague and Wrocław: A Series of Portraits of Wrocław Masters of the Knights of the Cross with Red Star*, „Umění” 2019, nr 6; **A. Wojtyła**, *Karl von Lichtenstein-Castelcorno (1624–1695): Bishop of Olomouc and Central European Prince / Ondřej Jakubec (ed.)*, (2020) [recenzja], „Umění” 2021, nr 3.

¹⁰ **A. Wojtyła**, „Cardinale langravio” i „Conte savio” – dygnitarze Rzeszy w barokowym Rzymie, „Quart” 2007, nr 2.

¹¹ Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Jezuici i uniwersytety. Problematyka artystyczno-ideowa barokowych kompleksów Towarzystwa Jezusowego na przykładzie Wrocławia i Genui” odbyła się 24 kwietnia 2013 w Instytucie Historii Sztuki we Wrocławiu.

¹² Dr Wojtyła zamieścił w niej również artykuł „Die Kirche auf der kaiserlichen Burg”: Some remarks on the architecture and ideological programme of the Church of the Most Sacred Name of Jesus in Wrocław [w:] *Jesuits and Universities: Artistic and Ideological Aspects of Baroque Colleges of the Society of Jesus – Examples from Genoa and Wrocław*, ed. G. Montanari, A. Wojtyła, M. Wyrzykowska, Wrocław 2015).

¹³ Zob. np. **A. Wojtyła**, *The complex of historic building of the University of Wrocław and its importance for educational purposes*, [w:] *Valorizzare il patrimonio culturale delle Università*, ed. L. Magnani, L. Stagno, Genova 2016.

¹⁴ Zob. **A. Wojtyła**, *The temple of the Sybil in Puławy – the first Polish museum or a mausoleum of the Fatherland?*, [w:] *Musei in Puglia: Tradizione e futuro*, ed. R. Casciaro, Galatina 2019.

¹⁵ **A. Wojtyła**, *Podróż kardynała von Hessen-Darmstadt z Rzymu do Wrocławia i jej artystyczna oprawa*, „Italica Wratislaviensia” t. 5 (2014).

¹⁶ Na konferencji, która odbyła się 15 i 16 października 2020, wystąpił również z referatem „Działalność Tommasa Dolabelli jako dekoratora wnętrz w Wenecji i w Polsce”.

współredaktorem, ale też współautorem – przygotował artykuł poświęcony analizie formalnej architektury Dientzenhoferowskich kościołów na Broumovsku¹⁷. Propagował też sztukę Śląska i Kłodzyczyny. Wchodził w skład Rady Muzeum Ziemi Kłodzkiej w Kłodzku, następnie Rady Muzeum Narodowego we Wrocławiu, a ostatnio redakcji „Roczników Sztuki Śląskiej”. Wyraz tego stanowił też udział w wielu konferencjach regionalnych, gdzie konsekwentnie koncentrował swoją uwagę na sztuce sakralnej¹⁸. Jego artykuły zakorzenione były zawsze w źródłach, starannie przezeń studiowanych. Poparte wielogodzinnym, czasem kilkudniowym wnikliwym oglądem i analizą dzieł, które – jak mówił – „same zdradzały mu swe tajemnice”. Fascynacja materiałami źródłowymi znalazła wyraz w udziale w grancie prowadzonym przez prof. dr hab. Marka Derwicha, poświęconym edycji akt Johanna Gustava Gottlieba Büschinga z lat 1810–1812, pochodzących z Oddziału Rękopisów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu¹⁹. Jednak najwspanialszym dopełnieniem działalności naukowej było odkrycie fresków na podstawie odnalezionej i opisanej w „Zeszytach Ziemi Kłodzkiej” kroniki klasztornej²⁰. Ustalenia badacza pozwoliły w 2015 r. u siostr mniszek klarysek od Wierzyńskiej Adoracji w kościele pw. św. św. Jerzego i Wojciecha w Kłodzku odkryć freski z końca XVII w., atrybuowane przez prof. dr hab. Andrzeja Koziela Karolowi Dankwartowi. Zainteresowania badawcze dr. Wojtyły wykraczały poza sztukę sakralną, o czym świadczy jeden z ostatnich tekstów, poświęcony fryderycjańskiej rezydencji we Wrocławiu²¹.

Arkadiusz Wojtyła był społecznikiem i propagatorem sztuki. Wygłaszał referaty dotyczące sztuki śląskiego baroku na zaproszenie wrocławskiego oddziału Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Muzeum Miejskiego Wrocławia czy w ramach Studium Generale Uniwersytetu Wrocławskiego.

Aktywnie uczestniczył w krajowych i zagranicznych konferencjach. Blisko związany był z Instytutem Sztuki PAN w Warszawie, gdzie bardzo często gościł z wykładami, które stawały się zarzewiem wielu dyskusji. Z wykładami zapraszano go również do Instytutu Nauk o Sztuce Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Bardzo cenił sobie nauczanie i czuł prawdziwą pasję dydaktyczną. Był niestrudzonym reformatorem programu studiów historii sztuki, starał się, by stawały się one atrakcyjne dla kolejnych roczników studentów. Cenił kontakt ze studentami i ich sprawy – w natłoku obowiązków uniwersyteckich – traktował zawsze priorytetowo. Zresztą z wzajemnością. Studenci wysoko cenili nie tylko jego pełne pasji wykłady, ale i niezwykłą życzliwość i wielu już po zakończeniu studiów dawało temu wyraz. Był osobą szalenie inteligentną i dowcipną. Jeżdżąc do pałacu i parku we wrocławskich Pawłowicach, gdzie wypoczywał, pisał:

Nazywam to miejsce z francuskiego Mon Repos (Moje odpocznienie), [...] [określeniem używanym] w odniesieniu do osiemnastowiecznych zespołów parkowo-pałacowych. Od lat tam jeżdżę, niekiedy bywam codziennie i spaceruję sobie tam niczym Jaśnie Pan, Arkadiusz bez Ziemi.

Dumny był ze swoich przodków, zwłaszcza z odważnego konfederaty barskiego, o włoskich korzeniach, Belliniego, którego dzieje miał dopiero bliżej zbadać. Poza Włochami kochał Polskę, zwłaszcza polskie Tatry, gdzie rokrocznie odpoczywał w gronie przyjaciół: prof. dr hab. Andrzeja Baranowskiego i mgr. Piotra Drewniaka. Siedzibę stanowił przyczółek historyków sztuki – zamek w Niedzicy. Arkadiusz był gorącym patriotą, czego świadectwo stanowiła fascynacja Puławami i Izabellą Czartoryską, a zwłaszcza Świątynią Sybilli, którą widział jako nie tylko pierwsze muzeum, ale

¹⁷ Ta międzynarodowa konferencja odbyła się w Pradze 23 października 2015 w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Karola w Pradze. Zob. **A. Wojtyła**, *Barokowa estetyka metamorfozy a wiejskie kościoły Dientzenhoferów na Broumovsku*, [w:] *Barok na Broumovsku ze śląskiej perspektywy – historia i współczesność*, red. **idem**, **M. Wyrzykowska**, Wrocław 2018.

¹⁸ Zob. **idem**, *Triumphale Dominicae Crucis Signum. Uwagi o programie ideowym kościoła Jezuitów w Brzegu*, [w:] *Silesia Jesuitica. Kultura i sztuka zakonu jezuitów na Śląsku i w hrabstwie kłodzkim 1580–1776. Materiały konferencji naukowej zorganizowanej przez Oddział Wrocławski Stowarzyszenia Historyków Sztuki (Wrocław, 6–8 X 2011) dedykowane pamięci Profesora Henryka Dziurli*, red. **D. Galewski**, **A. Jezierska**, Wrocław 2012; **A. Wojtyła**, *Wyposażenie kościoła dominikanów w Głogowie w świetle inwentarza kasacyjnego*, [w:] *Historia, kultura i sztuka Dominikanów na Śląsku 1226–2013. W trzechsetlecie beatyfikacji bł. Czesława*, red. **D. Galewski**, **W. Kucharski**, **M. L. Wójcik**, Wrocław 2015; **A. Wojtyła**, *Fary w kręgu jezuitów – Świdnica, Kłodzko i Otmuchów*, [w:] *Fara w mieście od średniowiecza do współczesności: społeczność, duchowość, architektura, wystrój. Studia z historii sztuki*, red. nauk. **R. Eysymontt**, **D. Galewski**, Wrocław 2019.

¹⁹ Wyniki badań zespołu, do którego należały również dr Urszula Bończuk-Dawidziuk oraz mgr Anna Jezierska, zostały opublikowane w „Hereditas Monasteriorum” w latach 2012–2014.

²⁰ **A. Wojtyła**, *Kłodzki kościół Franciszkanów-Reformatów i jego dobrodzieje w świetle kroniki konwentu*, „Zeszyty Ziemi Kłodzkiej” t. 11 (2011). Dr Wojtyła niejednokrotnie dokonywał tłumaczeń materiałów źródłowych i publikował je. Przygotował np. pierwszy polski przekład testamentu Daniela Paschasiusa von Osterberga.

²¹ **A. Wojtyła**, *La noble simplicité – wrocławska rezydencja Fryderyka II Hohenzollerna a zjawisko klasycyzacji rokoka*, „Biuletyn Historii Sztuki” 2020, nr 2.

²² Na ogólnopolskiej konferencji naukowej poświęconej Izabeli Czartoryskiej, która odbyła się w Pałacu Czartoryskich w Puławach 29 i 30 czerwca 2019, wygłosił referat, który został opublikowany pt. *Świątynia Sybilli w Puławach. Pierwsze polskie muzeum czy mauzoleum ojczyzny?* ([w:] *Izabela Czartoryska – dux femina facti*, red. **G. Bartnik**, Lublin 2021).

i ołtarz Ojczyzny²². Lubił zabytkoznawcze objazdy, wiodące go często na wschodnie rubieże Polski, nad Bug, do Kodnia. Szczególnym sentymentem darzył ziemie kresowe, przede wszystkim Lwów.

Z pewnością o tak wybitnym naukowcu powinno się opowiadać przez pryzmat jego naukowych osiągnięć. Jednak Arkadiusz Wojtyła był więcej niż naukowcem – był artystą. Pisał prozatorskie teksty do szuflady, malował i grał na pianinie. „Kupiłem miniaturowe popiersia Haydna i Byrona – muzyka i poezja to moje dwie wielkie pasje” – stwierdzał. Muzyka towarzyszyła mu przez całe życie. Dzięki pani prezes Katarzynie Mące znamy drogę muzyczną Arkadiusza Wojtyły. Wraz ze swoim najbliższym przyjacielem, dr. hab. Rafałem Janickim, założył Klodzki Chór „Concerto Glacensis”. Od 1997 r. był aktywnym chórzystą, korepetytorem chóru, decydował o repertuarze, który obejmował dzieła Antoniego Vivaldiego, Wolfganga Amadeusza Mozarta, Georga Friedricha Händla, Antonína Leopolda Dvořáka i wielu innych wybitnych twórców. Odbył wiele podróży koncertowych po całej Europie. Do 2018 r. był chórzystą wrocławskiego chóru „Con Vivum” prowadzonego przez prof. dr hab. Martę Kierską-Witczak.

Czerpał z życia, rozkoszował się każdą chwilą i jej okolicznościami: „Umiem się cieszyć małymi rzeczami, nie trzeba mi hektarów i kombajnów. Drobiazgi puszczają na mój mózg kaskady endorfin”. Otaczał się książkami, w tym starannie wybieranymi starodrukami, obrazami, które zamierzał jeszcze sam malować. Wiele podróżował,

co stanowiło jego pasję. Miał tyle planów, tyle pomysłów naukowych i prywatnych... Od momentu zatrudnienia w 2006 r. całkowicie oddany był Instytutowi Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego. Ostatnie lata, mimo licznych obowiązków, intensywnie poświęcał na ukończenie książki habilitacyjnej, dotyczącej form i treści iluzjonistycznego malarstwa monumentalnego na Śląsku. Jako człowiek głęboko wierzący zawsze podkreślał: „Kto nie jak ja ma pisać o tych [transcendentnych] sprawach”. Dodawał: „Nie chciałbym umrzeć bez wydania tej książki. Wówczas można by odpuścić sobie kilka ostatnich lat intensywnej pracy i prowadzić hulaszczy tryb życia”. Oby udało nam się spełnić jego zamiar i opublikować dzieło jego życia. Arkadiusz był człowiekiem książki – jak w swoim wspomnieniu o przyjacielem mówił Rafał Janicki – i głęboko wierzył, że dzięki książkowej spuściznie „zbudował sobie pomnik”, pozwalający mu przetrwać w pamięci naszej i potomnych.

Małgorzata Wyrzykowska, PhD, malgorzata.wyrzykowska@uwr.edu.pl, ORCID: 0000-0002-3373-8912

Assistant professor at the Baroque Art and Culture History Department of the Institute of Art History at the University of Wrocław. Her research interests focus on the architecture of the Habsburg monarchy in the baroque era. Currently she is preparing a book on the perception of European works of art in travel literature of the 17th and first half of the 18th century.

Summary

MALGORZATA WYRZYKOWSKA (University of Wrocław) / Dr. Arkadiusz Wojtyła (1978–2021) – scientist and artist

This article is in memory of Dr. Arkadiusz Wojtyła, who throughout his professional life was connected with the Unit of the History of Art and Culture of the Baroque at the Institute of Art History of the University of Wrocław, being a research and didactic worker, deputy director of the Institute of Art History, and for many years the head of the Postgraduate Studies in the Knowledge of Art and Culture. He was a specialist in Baroque art with a particular focus on Silesia and its connections with Italian and Czech art. Dr. Wojtyła was an outstanding researcher and the great importance of the archival materials he found and used in the study of works of art was repeatedly stressed. Dr. Wojtyła's contribution is particularly evident in the field of research concerning the broad ideological context of the works of art he analysed. He carefully read and broadly interpreted sources in order to thoroughly investigate the non-artistic contexts of works of art and to examine how they have influenced the shaping of their form. However, Arkadiusz Wojtyła was more than a scientist – he was an artist. He wrote prose texts for the drawer, painted and played the piano. He was a co-founder of the Klodzko Choir “Concerto Glacensis”, a chorister of the Wrocław Choir “Con Vivum” led by Prof. Dr. habil. Marta Kierska-Witczak. Above all, he was a great erudite person, a great friend of students. His passing away is a profound loss for his entire community and friends.